

Varjas Béla (1911–1985) a tanszék megalakulását irányította 1949 és 1951 között

Varjas Béla irodalomtörténész, könyvtári főigazgató, az irodalomtudományok doktora. Esztergomban született 1911-ben, szülővárosának bencés gimnáziumában érettségizett. Eötvös-kollégistaként Gombocz Zoltán és Horváth János tanítványa volt. A Pázmány Péter Tudományegyetem magyar és német szakán 1934-ben szerzett diplomát. Az egyetem után a Révai Kiadóhoz került lektornak, majd kisegítő tanár volt a Kölcsey Ferenc Reálgimnáziumban. 1935 és 1937 között állástalan diplomásként gyakornokoskodott. 1937-től az Országos Széchényi Könyvtár könyvtárnoka lett, majd egy rövid kitérő erejéig munkát vállalt a Vallás- és Közoktatási Minisztériumban. 1945-ben tért vissza a nemzeti könyvtárba, ahol előbb tudományos főmunkatársként, 1948-tól főigazgató-helyettesként, 1949–1957 között pedig főigazgatóként tevékenykedett.

Az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatójaként indította meg az egyetemi könyvtárosképzést: szívós és eltökélt fellépésének köszönhetően 1949 tavaszán indulhattak meg a budapesti tudományegyetemen az első évfolyam tanulmányai. A tanszék munkáját – formális kinevezés nélkül – 1949 és 1951 között irányította.

1955 és 1957 között a Könyvszemle szerkesztőjeként nagy fontosságú tanulmányt publikált a könyvtártudomány eszmei kérdéseiről "*A könyvtártudomány elvi alapjai és rendszere*" címmel. A nemzetközi gyakorlatot is magában foglaló közlemény nagyon sokáig segítette a tanszék oktatómunkáját.

Varjas Béla elsősorban irodalomtörténeti munkásságával vált ismertté. 1946-ban habilitált, ettől az évtől magántanárként XVI. századi magyar irodalmat oktatott a budapesti tudományegyetemen. 1957-től nyugdíjba vonulásáig, 1981-ig az MTA Irodalomtudományi Intézete reneszánsz és barokk kutatócsoportjának munkatársaként dolgozott. Elsősorban Balassi Bálint munkásságát kutatta, nevéhez fűződik a fennmaradt legrégebbi Balassi-kiadás felfedezése. Jelentős tudományos munkásságának csúcspontja *A magyar reneszánsz irodalom társadalmi gyökerei* (1982) című értekezése, mellyel 1978-ban az irodalomtudományok doktora minősítést és az ELTE címzetes egyetemi tanára címet nyerte el.